

Szerkesztőség
 Arad, Acsev-palota,
 Kiadóhivatal:
 Bulv. Regele Ferdinand 22.
 (József főbancog-ut.)
 (Aradi Nyomda Vállalat)
 Sörgöncim: Közlöny, Arad.
 Telefonszáma
 Szerkesztőség és kiadóhivatal
 151.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELOFIZETES

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egy évre ... 400 Lei
 Fél évre ... 210 Lei
 Negyed évre ... 108 Lei
 Havonta ... 90 Lei

Ártdetések díjazás szerinti
 vétetnek fel.

Megjelenik naponta reggel

A béke drámája.

Két esemény adott újabb lökést annak az európai válságnak, melyet a franciák Ruhrpolitikája váltott ki. Az egyik az angol kormány válaszegykezése Franciaországnak és Belgiumnak; a másik a Cuno-kormány bukása Németországban és egy új Stresemann-kabinet megalakulása. Van-e közvetlen összefüggése e két esemény időbeli egybeesésének, nem tudjuk. Meddő is lenne erről okoskodni. A Cuno-kormány az utóbbi hetek kínos vergődéséből, a márka katasztrófájából s a gazdasági élet kaotikus forgatagából nem talált kivezető utat. A mellett a francia közvéleményben nagy ellenszenvvel találkozott, mert többszöri nyilatkozataiban a passzív ellentállás elszánt szöszölőjének tünt fel. Kormányzása alatt erősen megnövekedett a két szélsőséges tábornak az ereje is. Az elszakadásra dolgozó nacionalizmus, az egyre elszántabban föllépő kommunizmus a német egység frontját már-már felbomlással fenyegette s Cuno sem az egyik, sem a másik szél sőség ellen nem tudott kellő erélyt kifejteni.

Az új ember, Stresemann, aki ugyis mint elsőrangú parlamenti szónok, ugyis mint kiváló külpolitikus és közigazdász, már régóta szerepel a kancellárjelöltek közt, roppant nehéz helyzetben vette át a kormányt. Ha a francia sajtó, a Cuno-kormány bukása fölött érzett örömeiben, némi meglepődéssel veszi is tudomásul Stresemann kilépését a politikai porondra, az új kancellár aligha számíthat arra, hogy a Ruhr-kérdésben kevésbé erős ellentállást talál a franciáknál, mint elődje. A másik ugyan-csak súlyos nehézsége, a kommunisták egyre féktelenebb agitációja, mely a rettentő gazdasági válságot önző pártcéljaira iparkodik a legvégsőig kihasználni. Azok az utcai harcok, amelyek legujabban több német városokban kommunisták és rendőrök közt halálos vérengzésekre vezettek, igen kemény kezet föltételeznek, ha komolyan le kell számolni a szélsőbal terrorjával. S nagy kérdés, vajjon tud-e Stresemann oly tekintélyes többséget szerezni egy koalíciós kormánnyal, melyre a kemény kéz alkalmazásánál föltétlenül számíthat?

A német válságnak ebbe az akut tá vált fordulatába elegyedik bele az angol kormánynak igen jelentős fellépése Franciaországgal szemben. Az a jegyzék, amelyben a Baldwin-kormány válaszol a belga és francia jegyzékre, a legerősebb, úgy hangban, mint tartalomban, minadamaz okmányok közt, amelyek az említett hatalmak közt váltattak. Az angol válasz nyomtalanul helyteleníti újból a Ruhr-akciót, sőt tagadja annak jogosságát s újból és a leghatározottabban kívánja a reparációk kérdésében Németország teljesítőképeségének megállapítását az arra illetékes fórum előtt. Az angol kormánynak úgy látszik az a komoly szándéka, hogy Poincarét végre rászorítsa valódi politikájának nyílt feltárására s hogy e politika teljes felismeréséből levonhassa a maga konzekvenciáit. Volt-e s minő szerepe az angol jegyzék e meglehetősen éles és határozott formulázásában valamely része Amerikának s van-e angol-amerikai program a Ruhr-probléma és a reparáció-kérdés megoldására nézve, az a mostani angol jegyzék folyamányaiból előbb-utóbb ki fog derülni.

Bármely háttérre is van azonban

A Tátrából.

(Lomnicon végre hegyek és turisták is vannak, lássuk most ezeket is. — A hegyászó bot átváltozott fokossá. — Operettmuzika és kolomp.)

— Az Aradi Közlöny számára írta: **Justhó-Baross Katinka.** —

Mikor utoljára jártam a Tátrában, mindenki öles hegyászó botokat hurcolt magával, még ha a lábát a park területéről soha ki nem is tette.

A hegyászó botok most átalakultak fokossá. Mindenki avval jár. Három napig megálltam, hogy nem szereztem fokokost — nem szeretem a sablont — a negyedik napon én sem álltam meg, én is fokokossal sétáltam. A fokokos formája a viperának köszönhető. A komoly turisták acélfejű fokossal járnak, ezzel aztán le lehet guilotinozni egy alkalmatlan kigyót. Az általános magyar fokokos magyarázatát így megtaláltam, de a sok magyar, pörkölt-paprikás-sulyást nem bírtam megfajteni. No de a menu néha változott. De akkor meg csebul volt! Egy szörnyen

az angol jegyzéknek, Európa sorsa ma nem a francia-angol viszálytól, hanem a francia-német meg egyezés esélyeitől függ. Európa sorsának valamely döntő fordulata mutatkozik a látóhatáron s ebben a fordulatban érdekelve vagyunk mi is, akik benne vagyunk az európai válság sodrában. Reánk nézve épp úgy, mint egész Európára, ez a fordulat csak akkor nyit valóban kedvező kilátást, ha Poincaré

és Stresemann megtalálják az utat amely kölcsönös megértéshez és megegyezéshez vezet. Nem konfliktusok kiélesedésében, hanem az ellentétek elsimulásában látjuk a megoldás egyetlen lehetőségét. — Annyi bizonyos, hogy a béke drámája elérte a bonyodalom csúcspontját s most már rohamosan közeledünk a végkifejléshez: vagy a tragikus összeomláshoz, vagy az igazi békéhez.

Fuzió készül az ellenzéki pártok között.

— Averescu és Marghiloman. — Maniu Gyula tárgyal Marghilomannal. — Bocu Sever bucaresti lapszerkesztő lesz. — Előkészületek az őszi politikai kampányra. —

A hivatalos politikában nyári szünet van. A külisszak mögött serényen folyik a munka, amely előkészítője az őszi kampánynak. A helyzet most az, hogy úgy az Averescu-párt mint a nemzeti-párt együttműködés tekintetében Marghilomonnal tárgyalásokat folytat. Az Averescu-párt és Marghiloman-párt között odafejldtek a dolgok, hogy Averescu tábornok formális fuziót ajánlott fel Marghilomannak. Erről az Adeverul az elmúlt héten különkiadásban emlékezett meg, ezt Averescuék lapja, az Indreptarea nem cáfolta

meg. Minthogy, a két párt közötti fuziónak Argetoianu volt belügy-miniszter személye az akadálya, ezért Argetoianu pártja vezetőségéből kivált, hogy ezzel is lehetővé tegye a fuzió létrejöttét.

A nemzeti-párt és a Marghiloman vezetése alatt álló konzervatív-progresszista-párt együttműködésének útjában a nemzeti-párt Taktista-árnyalata áll. Ez a frakció 1910-ig része volt a konzervatív-pártnak. Ekkor Take Jonescu vezetésével kilépett régi pártjából és megalakította a Konzervatív-demokrata pártot, amely Take Jo-

nagy gombócot nyolcfelé osztottak, vagdalt tüdő volt hozzá. Izlett, csak úgy ették a lódenek, De a „Lomnic“-szálló éttermében kiválóak a menük. És a komoly turisztika? Kultiváltak. De erről tessék megkérdezni a Baedeckert. Odakapaszkodni egy szép kilátóhelyre, onnan soká-soká nézni a világot, az elterülő tájat, először általánosan, aztán apróra, aztán elgondolkodva soká; nézni anélkül hogy látna az ember, fáradtság után megpihenül, aztán felüldülni a nagy csendben, nézni maga előtt a csodaszép világot, ezt én is megcselekedtem és hívják mindezt szép kilátásnak. A Baedecker pontosan elmondja ez és ez a hegy ilyen magas, ez a neve, a tetején az hó és nem vatta, vezetve kell menni és az ennyit és ennyit kap, nos erről nem irhatok, ezt okosabban, pontosabban és jobban elmondta más és csak azt érdekl, aki a hegyre iparkodik. De amit én itt elmondottam, arról egy szó nincs a Baedeckerben, de viszont belebotlik mindenki, aki csak Tátra-Lomnicra teszi a lábát.

Miről még? Hogy mindenki olyan melegen öltözik, mint Aradon egy napos február végi délután és a Lomnic szálló mellett a parkban naponta tízenegyház tizenegyház legel, komoly, rendes telién, mind egyik a nyakán kolomppal, pásztor őrző és a kolompcsilingelés összecseng a Korzón a pavillonban játszó cigányzenével; a füstösök a Bajadért húzzák buzgón. — „Óh bajadérom; megöl érte a vágy...“

Utók a Korzón a pirosra festett kényelmes kertipadon, hallgatom a zenét és a kolompolást, nézem a sétálókat, nem is rossz ez így együtt — hallk kolompcsilingelés és a Bajadérmuzsika. Kicsit bizarr de legalább így még nem hallottam, tehát eredeti.

Emlékezem a régi Lomnicra, sok ismerős, köverseny, tenniszverseny; — köverseny, tenniszverseny volt idén is — de ismerős kevés, kevés, kevés.

És elvonulnak előttem a Korzón hihetetlenül luxurióz ruhák. Aztán lehetetlen ruhák — a hideg kilelt, amikor megpillantom egyikét-másikat, amelyek túlszár a többi —

nescu halála után fuzionált a nemzeti párttal. Ez a pártárvhalat most is kérelhetetlen ellensége Marghilomannak. Minthogy *Maniu* Gyula mindent törekvéssel azon van, hogy együttműködhessek Marghilomannékkal, a Takisták és a nemzeti-pártiak között feszült lett a viszony. Erre vall az a körülmény, hogy az erdélyi nemzeti-pártiak a Kolozsvárott megjelenő hivatalos lapjukat a *Patriat* Bucurestbe helyezik át és annak szerkesztésével *Bocu Sever* képviselőt, volt aradi lapszerkesztőt és a bányászati párt elnökét bízzák meg. Teszi ezt pedig a párt azért, nehogy pártszakadás esetén hivatalos orgánium nélkül maradjon.

Még sokkal többet vél tudni a Temesvárott megjelenő *Nadeidea*, amely a bányászati liberális párt hi-

vatalos lapja. Ez a lap egyik legutóbbi számában azt írja, hogy Maniu és Marghiloman között messzebb menő célért is folynak tárgyalások, ami nem más, mint a két párt fuziója. A lap megemlíti, hogy a két fuzionálandó párt elnökségéért már is küzdelem folyik, amelyet esetleg oly formán fognak megoldani, hogy az új párt szervezet élére dr. *Lintia* Livius temesvári ügyvédet, a Marghiloman-párt bányászati szervezetének elnökét teszik.

A romániai és erdélyi román lapok tehát mint bekövetkező pozitívumról beszélnek a pártok fuziójáról és együttműködéséről. Anynyi bizonyos, hogy az őszi kampány mozgalmasnak és talán Romániára nézve sorsdöntőnek gerkezik.

Uj poliklinika létesül Aradon.

— Kórház a zsidó Szeretetházban. — Dr. Keppich Jakab orvos akciója. —

Dr. *Keppich* Jakab aradi orvos, az aradi izraelita hitközség vezetőségének egyik tagja, a jótékony intézmények fáradhatatlan harcosa, már régebben nemes emberi eszmét vetett fel a hitközség választmányára előtt. Egy zsidó poliklinika felállításának eszméjét, ahol a szegény zsidó betegek orvosi gyógykezelést, ápolást és gyógyszeres kezelést kapnának. A terv keresztülviteléhez nem volna szükség nagyobb pénzösszegre. Dr. *Keppich* terveze szerint a poliklinika fenn tartása évi huszonötezer leibe kerülne. A hitközség vezetősége szeretettel fogadta dr. *Keppich* eszméjét, egy bizottságot küldött ki a terv elkészítésére, amelynek

beterjesztése után azt elfogadják és megindul a jótékony akció, hogy a nemes célt szolgáló intézmény a legrövidebb idő alatt rendelkezésére álljon a sorsüldözött betegeknek.

Az *Aradi Közlöny* munkatársa felkereste és beszélgetést folytatott dr. *Keppich* Jakab orvossal, aki a zsidó poliklinika felállításának tervéről és a várható eredményről a következőket mondotta:

— Az aradi izraelita Szent-Egyet és a zsidó hitközség hatvanhat éve tart fenn már egy jótékony intézményt, a zsidó szeretetházat. A zsidó szeretetház régebben 1917-ig kórház volt, a háborus idő

ben a hitközség nem bírta büdzséjéből a fenntartási költségeket fedezni és ezért átalakította szeretetházzá, ahol jelenleg is tizenhét szegény tehetetlen ember kap inenedéket. A poliklinika felállításának én régi kezdeményezője vagyok. Orade-Maren (Nagyváradon) a zsidó hitközségnek nyilvános jellegű poliklinikája van, amit már a háboru előtt néhány évvel építettek. A háboru alatt természetesen az aránylag modernül felszerelt kórház fehérműje és butorzata tönkrementek, de a nagyváradai jótékony uriaszonyok emberfeletti munkája megmentette a kórházat a szegény betegek számára; gyűjtést rendeztek, amely hatszázezer lei eredménnyel zárult. A gyűjtött pénzen fehérműt vásároltak és a kórházat renováltatták. Most még sokkal szebb külsővel és belsővel dicséri az emberszeretetnek és a jótékony apostolának lelkes munkáját.

— Mostani javaslatom, amely felett a legközelebbi napokban döntenek, jelentékeny módosítása az azt megelőzőnek. Arra kértem a Szent-Egyet és a hitközség vezetőségét, hogy teljesen új épület emeljünk betegeink gondozására. A hitközség, amelynek évenként hárommillió lei szükséges kiadásainak fedezésére, elejtette ezt az indítványomat. Az új épület felállítása másfél millió leibe került volna, de ezt az összeget adakozásból lehetetlenség összegyűjteni. Az új alkotmány, mint ismeretes, megvonta a hitközségektől az adószedés jogát, az iskolában sem szabad tandíjat szedni és így a horribilis költségek fedezése adakozásból történik. Ezért nem le-

hetett az első javaslatomat elfogadni, mert bármily szép volna is az emberi jótékonyágnak eme megnyilvánulása, a mai körülmények között lehetetlen az anyagi megoldás. Javaslatomat tehát átdolgoztam és így néhány héttel ezelőtt ismét beterjesztettem a vezetőséghez. A poliklinika felállítását két épületben: az Öreges Otthonában és a Szeretetházban terveztem. Az ambulatórium az Öreges Otthonában lenne, a kórház pedig a Szeretetházban. A poliklinikán mindenféle szakosztályt állítanánk fel és nemcsak zsidó szegény betegeket, hanem bármilyen vallású szegényeket ápolásban részesítenénk. A szegény zsidó emberek már eddig is ingyen kapnak gyógyszert. Én igazoltam a receptet a hitközségi pecséttel és ennek ellenében akármelyik aradi gyógyszertárban elkészítették, az összegyűjtött receptek előállításának összegét minden év végén a hitközség kifizette. Ha javaslatomat megszavazzák és az ügy keresztülvitelére kerü a sor, fáradhatatlanul munkába állok, magam végzem el a gyűjtést, hogy a kis átalakításokra szükséges pénzt és a költségvetésben előirányzott első évi huszonötezer leit összehozzam. Később egy gyógyszerár létesítését is tervezem, mert így sokkal olcsóbban tudnánk betegeinket ellátni.

A magyar kormány

a titkos szervezetek ellen

(Hivatalos eskün kívül más esküt nem tehet köztisztviselő.)

Budapestről táviratozzák: A kormány tagjai tegnap minisztertanácsot tartottak, amelyen a titkos társaságok ügyével foglalkoztak. A kormány elhatározta, hogy a titkos egyesületek és szervezetek ügyében rendeletet ad ki, amelynek rendelkezései között szerepel az is, hogy *tisztviselők, bírák, rendőrök ilyen egyesületeknek és belügyminiszterileg nem engedélyezett szervezeteknek tagjai nem lehetnek.*

A kiadandó rendelet szigorúan megtiltja a tisztviselőknek, hogy a hivatalos eskün kívül más szervezeti esküt is letegyenek.

Rassay Károly, aki egyik legutóbbi parlamenti beszédében oly éles kritikával tette szóvá a titkos társaságok kérdését, a minisztertanács határozatáról a következőket mondotta:

— A legnagyobb mértékben helyeslem a kormány elhatározását, bár jobb szerettem volna, ha a kérdés törvényhozási uton nyer megoldást. Nem tudom, mi lesz a kormány rendeletében s így talán nem joggal az az aggodalmam, hogy rendeleti uton kimondhatta-e a kormány azt a szankciót, hogy a titkostársaságokba belépő köztisztviselők állásvesztéssel büntetendők. Attól tartok, hogy így szank-

lehetetlen alakok, formátlan aszszonyi derekak, akik „slafrok”-ban öregedtek meg, a folytonos főzőtűzhely fölé való hajlástól egy színűvé cserzett arcbőrrel, családanyai gondok, kicsiny, szegény életkörülmények közt élve, — most füzőre kaptak, lakcipőt vettek, kalapot; sétálnak, bukdácsolnak a magassarku cipőkben kettesben a lomnici korzón, jó barátokkal, komaasszonnyal; — elhuznak mellettük a cseh arisztokracia race asszonyai: napégette arcbőr, világos szem, szőke, simára kefélt haj, egyszerű jó ruha, nagyon jó szabásu alacsonyarku cipő, energikusan, hosszan lépve nyugodtan de azért sietve vonulnak, kezükben könnyű a fafokos; — a korzó közepén pesti, szoros színes-fátyolos fejű szép zsidóasszonyok, lányok sétálnak puha, kacér, lassu ringó járással, sikkeselek; aztán a mérges hadiné, a „Raffke” (ez a konjunktura milliomos német neve), aki mindig mérges, mert így szokta meg a kis, homályos boltban a régi életben, ahonnan a konjunktura, a háboru, a lánckereskedés kilökte oda, ahová még csak

nem is vágyott valaha, a nagyon gazdag emberek életébe.

Frau *Raffke* nagyon drágán van öltözve és elég szolidul — a lánya dirigálhatja az öltözködését — de két szigorú, mély vonás húzódik az arcán kétoldalt az orrától az álláig, tokáját keményen leereszti kövér arcán; mérges, mert így szokta meg, hogyne mikor a kis homályos üzletben, ahol élt, anynyi baj volt, mindig szigorúnak kellett lenni a gyerekek lármázta, főzni kellett, mitől lett volna jókedvű? és most új ruhát rádobhatott a szerencse, de új lelket adni nem tudott. *Raffkené* nehezen liheg szorosra préselve füzőjében, bukdácsolva, fáradva megy és fafokosára oly erősen támaszkodik, mintha az a harmadik és legbiztosabb lába lenne, két magassarku, kivágott cipős lábát nem igen tudja használni, — valamikor a plattschuch, a „patschen”-ban biztosabban járt, mint most.

Hát így a korzón — tehénkolompolás és jó operettermuzsika egyszerre. Megfér a kettő együtt egész jól. Még csak nem is kellemetlen, új zamatja van, új és ez

még érdekességet is ad neki. Mindenesetre mulatságos.

Én mindig úgy veszem az életet, amint van, se multon, se jövőn nem kesergek, aki hátra tekint sóbálvánnyá változik, aki előrenéz, nem lát semmit, így hát úgy veszem a világot Lomnicon, mint a milyen, éljenek békében a *Raffkek* a kolompoló tehének, a muzsikusz cigányok, a lakcipős, robbanásig füzött komaasszonyok, a vérbeli származástól gazdagok, a hegyeknek háttal ülő familiák és a hegyre mászó pedáns turisták, valamint a hangulatemberek.

Két szóval köszöntöm mindet, két olyan szóval, ami tulajdonképpen három és amit egy kedves fiatal asszonytól hallottam, mikor egyszer Pesten a Hungáriában jókedvében a poharát kicsit felemelve, így köszöntötte az asztaltársaságát halkán: „Szervusz az egész!”

Én is, meglóbálva kicsit a tátrai jelvényt, a fafokost, azt mondom itt Lomnicon ennek a luxuriózélet gyönyörűségét élő csodaszép Tátra-Lomnicnak: „Szervusz az egész!”

ciót nagyon nehéz rendeleti uton megállapítani, már pedig enélkül a rendelet aligha tudja elérni azt a komoly célt, amelyet én magam elé tűztem, amikor ezt a követelményt a nemzetgyűlés előtt a kormányal szemben felállítottam. — Egyelőre természetesen a kormány helyes intencióinak elismerése mellett be kell várni a kiadandó rendeletet, hogy annak súlyát lemérhessük.

A minisztertanács foglalkozott még a tisztviselők inkompatibilitásának kérdésével is. Ezt a kérdést a kormány egy legközelebb kiadandó rendelet által véglegesen rendezni fogja.

Rend van Görögországban.
(Az alkotmányrend helyreállítása.)

Athénből táviratozzák: A forradalmi kormány tagjai tegnap hosszasan tanácskoztak az athéni katonai parancsnokokkal. A tárgyalások során tisztán katonai természetű kérdéseket érintettek, amelyek a háború sújtotta országban a békés állapotokat kívánják helyreállítani. A tanácskozások után a kormány tagjai kijelentették, hogy a forradalom célja az alkotmányos rend helyreállítása. Megállapítható, hogy a tárgyalások teljes egyetértésben folytak le és tökéletes megegyezéssel zárultak.

Athénből táviratozzák: Zakariásnek úgy látszik nem sikerült a mérsékelt elemek koalícióját megalkotnia és a Gonatas-kormány átalakításánál támogatja a forradalmi pártok új koalícióját. A katonai elemek helyeslik a kormány magatartását.

Meghalt a „Védasszony.”

(Aradi hősök Fétis-papnője.)

Érdekes asszonyt fennettek szerint, e hó 15-én délután az aradmegyei kórházból. Ösv. Bogdár Tajosné, szül. Mizsits Amália az elhunyt, akinek ösei menekült görögországi főnemesek voltak és a ki teljes magánosságban, egy szerény udvari szobácskában élt a Str. Marasesti (Kossuth-u.) egy nagy bérházában. Az idős nő közismert volt vallásosságáról és a XX. század felvilágosodottjai előtt is legalább „érdekes” és nem mindennapi okkultisztikus hajlandóságairól. Ismerőseinek fanatikus hittel mesélgette csodálatos álmait, Mária-érmeiket osztogatott és ezzel „védenceivé” fogadott mindenkit, akivel csak megismerkedett. Talizmánokat is készített a „kilenc szent betűből” (B. J. S. K. H. E. K. N. K.) és szent meggyőződéssel hirdette, hogy aki e csodabetűk birtokában van, azt sem fegyver nem fogja, sem egyéb baj nem érheti. Százával látta el így csodatevő Fétissel a háború alatt a katonákat, akik között nem egy önkéntes és tiszt is volt. Egy próféta önbizalmával és hitével eltelve mutogatta vendégeinek a hősök

híala-leveleit, amelyekben a talizmán birtokában megtartott sértelenségükért köszönetüket fejezték ki s amelyekből száz számmal voltak a „védasszony” birtokában.

Most azonban a hosszas betegség őt is elvette. Arad városának egy tipikus, érdekes alakjával újra kevesebbje van.

ARADI GONDOK.

A tűzifaberzserés.

Barátom, a családapa, mesélt:
— *Láska, kérem, én előrelátó ember vagyok és most nyáron gondoskodtam arról, hogy a fűkamrámmal tele legyen. Őszre már a duplájára emelkedhetik a fa és éppen ezért kimentem egy fakereskedő barátom telepére, vettem egy öt fűt és intézkedtem a hazaszállítás iránt. Sajnos, csak egy ölet vehettem, mert az üdölkvető bizottság most jött rá, de egyébként sem vagyok rokonságban Koplniccsel.*

— *A fa félakadály nem voltam jelen, egy hasáb ide vagy oda nem számít. Utközben sem lehettem a fuvarossal, mert nem melékfoglalkozásom is van, feleségem pedig strand-napkiraját nem hagyhatja félbe. A fuvaros pár hasábot az uton elhullatott, de nem is kényszerítheti senki, hogy külön embert fogadjon, aki az elhullatott hasábot felrakja. Mindig szabad önkéntes vállalkozó, aki szívesen felszedi a földről az ilyen szemetet. A fuvaros utközben mindig találkozik a feleségével, aki szakértőleg megnézi a fűt és pár hasábot odahaza ki is próbál. De találkozik a komárával, a barátjával, volt iskolatársával, a barátjával, cimborájával és tvőrtársával, majd sógorjával, bátyjával, öccsével és egy pár jó szomszédjával. Ezek mindegyike szakértőben megnézi a fűt és mivel a felületen szemlével nincsenek megalégedve, néhány hasábot odahaza ki is próbálnak.*

— *Lakdóm előtt végre lerakta a fűt, illendően megköszöni a külön borralalót és elmegy. Most jön a hírészelés. Tudja kérem, én támogatom a szegény embereket és inkább tettem szegény emberrel a fűtészettel, nem is kerül többé. A két szorgalmas, nekik is látott. Közben mindegyiknek előtű a felesége az ebédnél és szakértőleg nézegette a fűt. Távozkor már hasábot vállakra vettek kipróbálni. Jobban ég-e a csere, mint a bitkék? A hírészelés tartama alatt mindössze kétszer jött oda egy-egy jó ismerős, de ezek már nem kaphattak egész hasábot. Miután a fa fel volt már hírészelve. Megelégedtek egy kosár feltűrésztittel is. A hírészelés befejezte és fogadtam két hasítót. Ugy dolgoztak, mint a gépek. Késő este lettek kész a munkánkkal és mindegyikük hatalmas zsákkal a vállán távoztak. Én gyönyörűttem, hogy fűt visznek, de csak nem szólhattam meg őket, bizonyítottam nekik még a tolvaj is becsülétes.*

— *A behordást már elvégezte a család is. Az őt fa eltűrt egy ölt. Ma délután a feleségem felhívta az egész öt fűt az ebédhez. Most már nincsen semmi gondom a fűre.*

Barátom, a családapa befejezte. Én is befejeztem. Legjobb az előrelátó gondos embernek...
(k. s.)

Szervezkedik az aradi színtársulat.

— Színészvásár Aradon. — Szabó Pál, aki három szerződést írt alá. — Tompa Béla Marosvásárhelyre megy. — Nincs még drámai hős és hősnő. — Kiket szerződöttetett Róna Dezső? —

Az új színiházi Koncessziók Kiadásával megkezdődött a színészvásár. A színiigazgatók egymást igyekeztek találtatni, hogy a kapósabb és jobb tagokat maguknak szerezzék meg. Főleg bonvivánokban, drámai hősekben és leszerződtesésért folyt a legnagyobb küzdelem, Aradon két színtársulat is szervezkedik. Róna Dezső az aradi koncesszió birtokosa és Szabó Pál, aki legutóbb Temesvárott tartott színi szezon és most a marosvásárhelyi koncessziót a marosvásárhelyi Pálkoncesszió mellett a Kardos Andor a segítő-társa, aki anyagi érdekeltséget vállalt Szabó színiházában és mint művészigazgató fogja vezetni a marosvásárhelyi színiház ügyét. A színiügyi bizottság tegnap délelőtt tartotta azt az ülést, amelyen Róna Dezső igazgató bemutatatta koncesszióját. A társulati névsor bemutatására akkor fog sor kerülni a színiügyi bizottság előtt, ha Róna Dezső a koncesszió elismeréséről és a helyhatósági engedély megadásáról szóló végzést kézhez fogja kapni. Róna különben színtársulatának megkülönböztetését ajánlatban is fejezte. Néhány új tag kivételével a múlt szezon színészeit szerződöttette. Többen a tavalyi tagok közül nem szerződtek Rónához, ezeknek a nagy része Marosvásárhelyre megy Szabó Pálhoz, aki az aradnál jóval magasabb gázsikat ajánlott fel a hozzá szerződőknek.

A színtársulat primadonnáit R. Horváth Mici és Kovács Kató lesznek. Kovács Kató eddig az oradeamarei (nagyvárad) színiház tagja volt és nemrégiben nagy sikerrel vendégszerepelt Aradon a Bajadér című szerepében. A szubrettké Balogh Böske és Erényi Böske lennének. Erényi Böskevel, aki eddig a várad színiház tagja volt, egy kis baj van, nem kevesebb, mint három helyen írt alá szerződést és így nem lehet biztosan tudni, hogy szeptemberre melyik színiháznál lesz kedve megkezdni a szezyont. A komikumot eddig Sebestyén Jenő, Selmeczy Mihály és Pattantyus Manó képviselik. Sebestyén Jenő azonban, aki már egy 7500 lejes gázsiról szóló szerződést aláírt, most újabb követelésekkel lépett fel Róna igazgatóval szemben és így nem bizonyos még, hogy őszre fel fog-e az aradi színiháznál szerepelni? Selmeczy Mihály, aki Aradra 4500 lejelle szerződött be, nagyon hívják a Szabó színtársulathoz, 6000 lejes gázsival Pattantyus Manó a színtársulat új táncos komikusa eddig a várad színiház tagja volt és férje Kovács Katónak az új primadonnának. A bonviván szerepét Tompa Béla színiházi igazgatója. Értesülésünk szerint azonban Tompa Béla szerződött Szabó Pálhoz is és kijelentette, hogy okvetlenül Marosvásárhelyre megy. A színtársulat tagjai Margit, Róna Dezső, Kertész Vilmos, és Ladislav József, Kertész Istvánradása sem egészen bizonyos, mert egy amerikai út tervével foglalkozik. Egyelőre óceánjáró gő-

zöskön akar énekelni, s azután abban a hiszemben, hogy Amerikában esténként 200 dolláros fellépési honoráriumot kap, Amerikába szándékozik hosszabb időre kikötni. Terveit már a legközelebbi jövőben valóra akarja váltani. A prózai társulat akaria közé sorolja a színiházi direktió Darvas Ernőt, aki azonban értesülésünk szerint Szabó Pálhoz is szerződött jóval nagyobb gázsival, mint amilyet aradi szerződése biztosított számára. A prózai társulathoz szerződtek még Mészáros Margit, Harmath Jolán társulati színésznő, Lőrinczy Gizel drámai színdarab. Az igazgatóság nyilatkozata szerint Mészáros Béla is az aradi színiházzal szerződött. Mészáros azonban kifejtette, hogy még nem írta alá szerződését. Szerződései aláírta még József, Ács Mihály és Kallós Tibor, akik színészvolta mellett titkárnak is szerződöttetek. Ugyancsak aláírta még a szerződését F. Csizgaházy Etel is. A színiház zenei vezetését Csányi Mátyás kezében volna, aki azonban szintén kijelentette, hogy még nem írta alá a szerződését. Csányi mellé a színiház igazgatósága még egy korrepetáló karmestert szerződöttetne. A színtársulatot kiegészíti még a teljesen felfrissített férfikórus és a női kar.

A színtársulat így, ahogyan most áll, még nagy hiányokat tüntet fel. Nincsen még buffokomikus, sem drámai hősnője, sem drámai hőse, de még egy tenoristára is nagy szükség volna a színiháznak. Ezzel szemben igaz, hogy Győző Alfrédal tárgyal az igazgatóság, akinek leszerződtesése kívánatos volna, mert nálánál jobb buffót Róna Erdélyben nem kap. Róna tárgyal Fekete Irénnel, akit drámai hősnőnek akart leszerződtesni, de ő már leszerződött Fekete Mihályhoz. A szervezet szerint Gergely Gizel állandó vendége lesz, ez azonban nem oldja meg a próza kérdését teljesen. Komikája sincsen a társulathoz. Gömör Emmát, ezt a lelkismertes és szabad elengedniót nem volna szabad elengedni Aradról. Remélik, hogy az igazgatóság a hiányokat a további tárgyalások során pótolni fogja.

Róna Dezső igazgató most fog új darabokat beszerezni, amelyekkel az őszre szerzőt megkezd. A színiház műszaki személyzetében is több változás lesz, amelyekről a direktió azt hiszi, hogy előnyére lesznek a színiháznak. Róna igazgató nagy bizakodással indul az új szezonra, mert jó előadásokat akar produkálni jó társulattal.

Inzultált amerikai állampolgárok. Bucurestiből jelentik: A barladi állomáson a diákok inzultáltak a zsidó utasokat, köztük több amerikai állampolgárt is, akik Barladba utaztak rokonaik látogatására. Az inzultált utasok közül egy amerikai tiszt Bucurestibe utazott és panaszt tett az amerikai követségen.

Hogy áll a leu?

Augusztus 16-án fizettek 100 lelért:

Aradon:

2.27 svájci frankot.

7.52 francia frankot.

14.28 szokot.

8000 külföldi magyar koronát,

12500 tényleges magyar koronát,

13000 belföldi magyar koronát,

28.800 osztrák koronát,

667.0000 német márkát.

Zürichben 2.25 frankot

Parisban 8.— frankot

oooooooooooooooooooo

Stresemann.

A német birodalom új kancellárja.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) Berlin föllelegezhetik és vele egész Németország — Stresemann Gusztáv dr. elvállalta a Kancellárságot és ma talán már be is költözik a Wilhelmstrassei palotába, ahonnan Cuno kancellár holmiját visszazárlhatják Hamburg felé. Negyvenöt esztendőskorában került Stresemann a birodalom élére olyan rettenetes káosz közepette, mely csaknem megmérhetetlené teszi a vállaira szakadó felelősséget. A karcsu, elegáns, csaknem bonvivant jellegű Cuno-nak külsőleg teljes ellentéte.

Stresemann zömök termet, kurt nyak, kopasz fej, amelyen a szőke hajnak már csak alig van nyoma. Az orra lapos, az alsó ajaka erősen előre esik, egyszerűen öltözködik, mindig siet, gyorsan beszél és éles pillantású, apró szürke szemével erősen a szemé közé tekint mindenkin. Nem szép ember — sőt — de benne van az erős egyéniségek vonzó ereje. Kifünnő fej és elsőrendű szónok. Beszédei a legtökéletesebb logikával vannak fölépítve és retorikai tagozásuk ugyancsak kifünnő. Stresemann nem a frázisok embere, de a szónoki hatások valamennyi lehetősé gével teljesen tisztában van.

A novemberi forradalom után a demokratáknak nem kellett, mert a háború alatt a győzelem szükségességét sürgette és így megalapította új pártját, a német néppártot. A pártnak eleinte alig volt tagja, ám Stresemann 1920-ban, az első birodalmi gyűlési választások alkalmával, befogta a nagypárt. *Stinnes és Voegeler* adták össze a párt kasszáját és a párt több mint hatvan taggal került be az új parlamentbe. Egy ideig mindenki azt hitte, hogy a párt teljesen a nehézipar politikai céljait fogja szolgálni, ám Stresemann csakhamar megmutatta, hogy csak a nyeregbe akarta segíteni magát, Lovagolni már ő maga is tudott. Elválasztotta pártját a nehézipar törekvéseitől és önálló politikai programot teremtett magának. Megszerezte a szociáldemokrácia és a demokrata pártok bizalmát és külpolitikai kapcsolatokot is szerzett. Köztudott dolog róla, hogy benső viszonyban van a berlini angol nagykövettel, *D'Abernon* lorddal és hogy elsőrendű relációi vannak londoni politikai körökhöz. Az energikus belső politika és az aktív külpolitika embere. De nemcsak politikus, hanem modern, sokoldalú ember. Nagy barátja az irodalomnak és a művészetnek és különösen barátja — a filmnek. Minden nagy, új film premierjén csak úgy ott van, mint a színházak eseményt jelentő előadásain.

Az ellenállás a német nép akarata.

(Stresemann kancellár programbeszéde.)

BERLIN-ből táviratozzák: Az új kormány Stresemannal az élén megjelent a parlamentben. A diplomata páholyában Anglia berlini nagykövete, lord Dawernon és az ismert francia munkásvezér, Albert Thomas foglaltak helyet. Mikor a kormány tagjai a terembe léptek, a kommunisták zajt csaptak, amely azonban az elnök intervenciójára rövidesen lecsillapult. Az ülés megoyitása után Stresemann emelkedett szólásra. Először hangsúlyozta, hogy az egymásután következő kormányok nem tudtak eredményes politikát elérni a külföld gyakori beavatkozása miatt. A külföld azonban nem tulajdonítsa gyengeségnek a gyakori kormányváltásokat. Ebben a tekintetben apellál az egyes pártokra. Az új kormány ténykedése oda fog irányulni, hogy lehetetlenné tegye mindazoknak a munkáját, akik az ország érdekei ellen dolgoznak. A külpolitikai helyzetre vonatkozólag hivatkozik a francia és belga nép belátására és rájuk bizza Németország igazának elismerését.

A passzív rezisztencia kérdésében kijelenti, hogy ez a német nép akarata, amely tudatában van igazának és nincs az a kormányhatalom, amely beszüntethetné ezt mindaddig, amíg Németország és a német nép nem nyert elégtételt. Ezt különben Anglia, Franciaország szövetségese is elismeri. A német kormány és a nép nevében biztosítja a külföldet, hogy Németország kész a Ruhr-kérdést semleges bíróság elé vinni és annak döntését kötelezőleg elfogadni.

A Ruhr-vidék népe dolgozni akar, azonban nem idegen járom alatt. Németország teljesíteni fogja úgy a természetbeni szállításokat, mint a jóvátételre vonatkozó kötelességeit. A kormány a legjobb politikát fogja folytatni; a rend politikáját. Végül kijelenti, hogy a kormány minden rendelkezésre álló eszközzel biztosítani fogja a belső rend fennállítását.

Az ipar és kereskedelem feladata a birodalmi kormányt a pénz értékének megerősítésével, a devizák rendelkezésre hocsajtsával és garanciák átvállalásával támogatni.

A kancellár beszédét a kommunisták közbeszólásokkal zavarták, mire Stresemann megjegyezte, hogy izgatottságukat érti, mert az a felclötlen sztráik összeomlása miatt keletkezett. Arra kérte a birodalmi gyűlést, hogy a kormánynak bizalmat szavazzon. A pártok szónokai, a kommunisták kivételével, a kormányt támogatásáról biztosították.

Stresemann beszédét, a nacionalisták és a kommunisták kivételével, az összes képviselők nagy lelkesedéssel és tapsal fogadták. A birodalmi indítványt kétszáznegyven szavazattal, a kommunisták és a nacionalisták hetvenhat szavazatának ellenében elfogadták. Huszonöt képviselő tartózkodott a szavazástól.

Berlinből táviratozzák: Dr. Siresemann új kancellár nyilatkozatát az egész sajtó osztatlan hűveléssel fogadja. Rosszalló hangon csak a szélső jobbpárti és a kommunista lapok írják. A párisi sajtó Stresemann beszédéről azt írja, hogy az nem kelti azt a benyomást, mintha igyekeznék a jövőben megváltoztatni Németország magatartását a Ruhr-vidéken. Kiemelik beszédének azt a részét, amely az angol jegyzékre hivatkozva azt állítja, hogy Németország felfogásának jogosságát Anglia is elismeri. A Petit Parisien szerint Stresemann egészen más hangnemből beszél volna, ha a legutóbbi angol jegyzék nem keltette volna Németországban azt a csalóka reményt, hogy beavatkozik a Ruhr-kérdésbe a németek javára.

tott időben 9:7 arányban a III. kerületiek nyerték meg a mérkőzést és ezzel a vízipóló-bajnokság az övék.

Budapestről táviratozzák: A finn válogatott football-csapat augusztus 12-én Németország válogatott csapatával játszott és 2:1 arányban győzelmet aratott. Szerdán a finn csapat Bécsben játszott, ahol 30 ezer néző előtt 2:1 arányban Ausztria csapatától vereséget szenvedett. Vasárnap a finn csapat Budapesten játszik a magyar válogatott csapat ellen.

Budapestről táviratozzák: A tegnapi eredmények óriási meglepetést okoztak. Az eddigi két veretlen bajnokcsapat, az UTE. és az MTK. vereséget szenvedett. Az MTK. régi ellenfelével, a cionista VAC-al játszott és attól 1:0 arányú vereséget szenvedett. A goalt az első félidő 24-ik percében az Aradon is jól ismert Engel rugta, aki rövid ideig a néhai Hakoah-nak volt kifünnő játékos. A két csapat közül a VAC. mutatott jobb formát, az MTK-ban a régi kipróbált játékosok helyén játszó új emberek nem váltották be a hozzájuk fűzött reményeket. Az eredmény nagy szenzációt keltett. — Ugyancsak súlyos vereséget szenvedett a másik külföldi turázó bajnokcsapat, az UTE. is. A BTC-vel játszott, amelytől 2:1 arányban kapott ki. Ez a súlyos vereség annál is inkább meglepő, mert a BTC. a múlt szezonban a Bajnoki listában ugyszólván az utolsó helyen állt. Az UTE. szép formát mutatott, de a két legjobb csatára hiányzott.

— AAC.—AMTE. 3:0 (0:0.) Vándordíjmérkőzés. Az AMTE. több játékosát a főmérkőzést megelőző bronzlabdamérkőzésen a második csapatban szerepeltette, hogy a bronzlabdát harmadszor is megnyerve, végleg birtokába vegye. Így öt tartalékkal vette fel a küzdelmet és csak az első félidőben tudott az AAC-nak egyenrangú ellenfele lenni. Az AAC. az első félidőben nem játszotta ki formáját, de a második félidőben az AMTE. visszacséése után biztosan győzött. Az AAC.—AMTE. mérkőzések szokásos durvaságai ez alkalommal sem maradtak el és 3 játékos kénytelen volt rövid időre a pályát elhagyni. Az első félidő változatos játékának kimagasló eseménye Abav szép kapufa lövése volt. A második félidőben egy ideig AMTE. fölény, majd az AAC. kerül nagy fölénybe és Kenderessy két goalja után Duffner a harmadik goalt is megszerzi. Csapót Vajtanu bíró feleselés miatt kiállította.

AMTE. II. AAC. II. 3:1 (3:0.) Bíró Darázs.

— Nagy bicikliverseny vasárnap d. u. 3 és fél órakor a vári alléban Arad kerületi bajnokságáért, a Meteor kerékpár-club rendezésében.

— Az AAC. telepünnepélnének programja már teljesen kiépült és az előlekekből itélve az év legfiényesebb ilyenmü ünnepege lesz. A telepünnepély szombaton, 18-án d. u. 5 órai kezdettel fog ezajlani az AAC. Str. Teodor Serf (Török Gábor-u.) sporttelepén.

Berlinből táviratozzák: Az új kormány tegnap tartotta első tanácskozását, amelyen az élelmiszerellátás kérdésével foglalkozott. A pénzügyminiszter új adónemek bevezetésére tett javaslatot. Berlinben a helyzet normális, a munkások felvették a munkát. A város élelmezése állandóan javul és az árak esnek. Berlinben és az ország legnagyobb részében a sztrájkok megszűntek.

Berlinből táviratozzák: Wirth volt kancellár tanulmányutra Oroszországba utazott. A berlini tőzsde tanács elhatározta, hogy újból bevezeti az orosz értékpapírok jegyzését. Az orosz élelmiszerszállítók újból megindultak Németországba. A napokban egy ezeröt száz tonnás gabonaszállító hajó indult el Stettinbe.

Sport.

Külföldi sportesemények.

(Országos atletikai verseny Magyarországon. — Országos futórekord. — Nemzetközi uszóverseny. — Finn labdarúgók.)

Budapestről táviratozzák: A legjobb magyar atleták részvételével a dorogi atletikai klub országos versenyt rendezett, amelynek eredményei a következők: száz méteres síkfutásban első Veres (Mac) 11.4 mp; súlydobásban első Csejthey (Beac) 13.13 m; magasugrásban első Jert (FTC.) 180 cm; diszkoszvetésben első Marvalits (Nagykanizsa) 42.20 m; távugrásban első Haluska (Beac) 7.20 m; 1500 méteres síkfutásban első Fonyó (MTK) 4 p. 18.8 mp; száztiz méteres gátfutásban első Muskát (MTK) 17.6 mp; rudugrásban első Brausz Károly (FTC.) 350 cm; gerelydobásban első Csejthey 54.70 m.

Budapestről táviratozzák: A Kauc vasárnap rendezett versenyen Kurunczy (Kauc) az ötszáz méteres síkfutásban 1 p. 7 mp. idővel beállította az országos rekordot.

Budapestről táviratozzák: A FTC. nemzetközi versenyén Molnár Ella (Baja) a száz méteres hölgy melluszásban 1 p. 33.6 mp. idővel új országos rekordot állított fel. A verseny után a vízipóló-bajnokság döntőjét játszották le III. kerület és FTC. csapatai. Az eredmény 5:5 (0:3) arányban eidöntetlen maradt, majd meghosszabbi

— Hol működnek az adóbizottságok? Az aradi adókető-bizottságok holnap, pénteken a következő utcákban folytatják munkájukat: az I. a Calugareni (Sörház) utcában, a IV. a Bulevardul Regina Maria-ni (Atrvársy-téren), a VI. a Kálvin János-utcában, a VII. a Nicu Filipescu (Flórián) utcában és ennek befejezése után a Romul Veliciu (Lipóti) utcában, a VIII. a Kogalniceanu (Mikes Kelemen) utcában, a IX. a Numa Pompiliu (Kasza) utcában és ennek befejezése után a General Coanda (Borona) utcában. A IX. bizottság eddigi elnökének, Lehr osztályfőnöknek a megbetegedése folytán a bizottság elnöki teendőit Lehr betegsége tartamára Vancu György osztályfőnök, a munkáját befejezett V. bizottság elnöke veszi át. Itt említtük meg, hogy 22-én, szerdán kezdi meg a pénzügyigazgatóságon a II. speciális adókető-bizottság a működését, amelynek az elnöke minden valószínűség szerint Caba Gyula osztályfőnök lesz, aki eddig a III. bizottság elnöke volt.

— Felboncolták a szerelmi dráma áldozatát. A szombati szerelmi tragédia áldozatát hétfőn délután boncolták fel a törvényszék orvosszakértői. Megállapították, hogy a gyilkos Weinberger Gyula kése közepén átszurta az áldozat, Fuchs Ferencné szívét, ami azonnali halált okozott. A boncolásról jegyzőkönyvet vettek fel és átadták az ügyészségnek. Weinberger, aki öngyilkossági kísérletet követett el, még mindig a kórházban fekszik. Állapota nem súlyos és kezelő orvosainak véleménye szerint néhány nap múlva teljesen felépül. A gyilkos rendőri felügyelet alatt van.

— Elkészült utlevelék. Az államrendőrség utlevelőosztályán a következők vehetik át utleveléiket: Szalay Gyula, Maresch Gyula Margócs Antal, Baranyi Ferenc, Almanni Armin, Marinkovics Péter, Rácz József, Papp Viktor, Meck Lipótné, Rácz Jenő, Cestucu Mária, Salamon Edith, Heller Dániel, Vados Abraham, Bodnár Erzsébet, Soltz Károly, özvegy Löwiné, Péchely Vilma és Elek, Gellényi Erzsébet, Török István, Fodor Béla, Flóra Flóra, Hölcherer Gyula, Kornis Anna, Glufig Mária, József Erzsébet, Maurer Karolin, Kornecké Ferenc, özvegy Büblóné, Bernstein Zachariás és Herling Vilma. Amerikai utlevelő-ügyben: Latzky Jenő, Márkai István, Dobra Péter, Kirsch József, Perő Tivadar okmányokért jelenkezzenek. Honkány Lajos, Hegyesi Imre katonai igazolvánnyal és Gartner Erzsébettel jelentkezzenek.

— Nem jó éjszakára nyitva hagyni az ablakot. Timisoaráról (Temesvárról) jelentik: Niedermayer Félix begabalsor 16. szám alatti lakásán az éjjel nyitva hagyta az ablakot. Reggel arra ébredt, hogy az ágya mellől minden ruhaneműje, cipője, kalapja eltűnt tárcájával együtt, amelyben 5500 lei, 1000 márká, 1000 osztrák korona, 1 dollár és néhány dinár volt és ezenkívül ezüsttárcáját és villamos-bérlését lopta el a besurranó tolvaj, aki az éjjel folyamán nyitva hagyott ablakon bemászott és foszlogatott.

— Tűzvész a lyoni kiállítás raktárában. Lyonból táviratozzák: Az elmúlt éjszaka tűz pusztította el azt az épületet, amelyben az 1914. évi lyoni kiállításból származó értékes osztrák és német tárgyak voltak elraktározva. A tűz állítólag rövidzárlat következtében történt. Ausztria annak idején értékes műtárgyakkal vett részt a kiállításon. Bécs város muzeuma többek között nagyértékű művészeti becsü festményeket küldött Lyonba. Az építészeti hivatal és az idegenforgalmi országos szövetség, azonkívül számos magánember is értékes tárgyakat küldtek a kiállításra. Németországból Oöthe-kéziratokat küldtek. Arról nem érkezett jelentés, hogy a művészeti értékű tárgyakat sikerült-e megmenteni.

— Adler Hugó irodáját Str. Romanului (Zrinvi-u.) 8. sz. alá helyezte át.

— Cseléd-razzia. Az államrendőrség detektívjei tegnap éjjel erkölcsrendészeti razziaát tartottak. Husz kóborló cselédet állítottak elő, akik szabályszerűen megvizsgáltattak. Egy cselédet a kórházba utaltak, tizenkilencet pedig szabadon engedtek, de egyben megindították ellenük kóborlásért az eljárást.

— Két liter pálinkát ivott. Timisoaráról (Temesvárról) jelentik: Német András, Timisoara Indóház-utca I. szám alatti lakos tegnap este két liter pálinkát ivott meg. Rosszul lett, összeesett az utcán, a mentők beszállították a kórházba. Alkoholmérgezést állapítottak meg rajta. Alapota életveszélyes.

— Aki kirabolta a beteget. A büntetőtörvényszék többrendbéli rablásért Tomica Pált kétévi fegyházbüntetésre ítélte. Tomica legutóbb a kórházban feküdt beteg és ott több beteg társa kádját kirabolta.

*Hamu szelvével babylonon!
Minden cipője tuda!*

Az ur'asszony merénylője
(Tizenkét évi kényszermunkára ítélte rabló.)

Érdekes bűntudóban hozott ma ítéletet az aradi törvényszék büntető tanácsa. Jantó Ferenc többszörösen büntetett rabló állt vádlotként a büntetőtanács előtt. Tizenkét rendbeli rablás miatt emelt vádat az ügyészség Jantó Ferenc ellen. Munda ügyész szigorú büntetést kért a vádlottra, aki a rablások elkövetésekor brutálisan hantalmazta a lakásban talált embereket. Másfél évvel ezelőtt özvegy Schönauer Józsefnéhez tört be fényes nappal, az idősebb ur'asszony kezét és lábát összekötözte, majd addig ütlegelte, míg a szerencsétlen asszony eszméletét elvesztette. A lakást ezután teljesen kifosztotta. Az ur'asszony oly súlyos sérüléseket szenvedett, hogy azóta az ágyat nem hagyhatja el. A mai tárgyaláson is csak a fia, Székely Károly vasuti felügyelő jelent meg, aki hatóság orvosi bizonyítványt hozott, amely igazolta anyja betegségét. A rovtimultu rablót a törvényszék a súlyosbító körülmények figyelembe vételével tizenkét évi kényszermunkára ítélte. Az ügyész az ítéletben megnvü gödött, a vádlot... felebezett.

Autószerencsétlenség az ujaradi hidnál

— Lángban álló gépkocsi. — Aradi kirándulók kalandja. —

Tegnap a késő esti órákban majdnem végzetessé vált autóbaleset történt az ujaradi hid közelében. Bogdarigós fürdőből tért vissza Aradra egy társaság és már alig egy kilométer választotta el a város centrumától az autós utasait, amikor a homoktölglyárral egy magasságban az ujaradi hid felől a városba vezető uton az autó kis benzintartálya ismeretlen ok következtében kigyulladt. Az autó néhányszor alatt teljesen lángba...

...tult. Az autós utasai: Blédy Boldizsár úrnok, a fia, Géza, Szentlélek kereskedő és a felesége, az első két ülésen ülő Mayer sófő és Bogdán Tibor az autós tulajdonosa még idejekorán kigurítottak az autóból úgy, hogy egyikük sem sebesült meg. Az értesített tűzoltóság éjjel 11 órakor érkezett a helyszínre, de már dolga nem akadt, mert az autó teljesen porrá égett. A 40 lóerős Itala automobil 120.000 leire volt bebiztosítva és így a kár jelentékeny része megtérül.

Nagy külföldi kölcsön.

A kincstári bönök konzolidálása. Bucurestből táviratozzák: A Prasa értesülése szerint a pénzügyminiszter nagy külföldi kölcsönt fog szerezni, amelybe a bel- és a külföldi bankokat is belevonja. A kölcsönt a bel- és a külföldi tartozások rendezésére fordítják. Az amerikai pénzügyi bizottság tegnap elutasította a fővárosból.

A pénzügyminisztérium jelentése szerint a kincstári bönök konzolidálását és lebehelyezését végző bizottság munkája szeptember hó 15-én véget ér, amikor a konzolidált címleteket kiosztják a tulajdonosok között.

A revolveres Vojnics.

(A szép szobalány tragédiája.) Szabadkán jelentés szerint Kinos botrány tartja izgalomban a Bácska fővárosát. A botrány központjában ifj. Vojnics Sándor föld birtokos, a bácskai nábob áll. Néhány nappal ezelőtt Szilpics István gazdag földbirtokos házában nagyobb mulatság volt, amelyen részt vett Vojnics Sándor is, akit duhaiságáról és garázda természetéről mindenki ismernek. Négyen mulattak és éjjel felé már teljesen eláztak. Ekkor a vendéglátó házigazda, miután már kifogyott az öt letekhől, behívta fiatal szobalányát, hogy a vendégeket szórakoztassa. Vojnics Sándor át akarta karolni a fiatal leány derekát, akit előbb stilszerűen mekkérdezett, vajjon szereti-e őt? A megrémült leány nem akart eleget tenni a részeg ember furcsa kívánságának, mire Vojnics revolvert rántott elő, azt részegesen a leányra és most már fenyegető hangon követelte, hogy a leány szeresse őt. A szobalány még ilyen módon sem volt hajlandó szeretni a részeg embert, mire az felemelte a fegyvert és közvetlen közélről rácsújtotta a lányra. A szerencsétlen teremtés véresen összeesett. A társaság tagjai a földön vértócsában fetrengő leány láttára kijázanódtak és azonnal orvosért szaladtak. A gyorsan előhívott orvos bekötözte az érvényének áldozatul esett leány sebeit és hszállította a kórházba. Itt megállapították, hogy a seb súlyos, de nem életveszélyes, a gyógyulás azonban huzamosabb ideig is eltart. Vojnics Sándornak ez nem az első bravurja. Néhány hónappal ezelőtt egy kávéházban ugyancsak revolverrel súlyosan megsebesített egy kasszírót, mert az szerinte nagyon tisztességesen volt felöltözve. Szabadkán ez az újabb brutális eset nagy izgalmat keltett és érthetetlen módon a rendőrség mindezekig meg sem indította a vizsgálatot, hanem mindent elkövet, hogy azt eltussolja.

Poincaré válaszol.

(Coolidge folytatja Harding politikáját.)

Londonból jelentik: Poincaré valószínűleg ma vitatja meg a Kormány tagjaival az angol jegyzékre adandó választ, amelyben kijelenti, hogy a francia és a belga kormányok miért ellenzik azt, hogy a Ruff-megszállás törvényességének kérdését a ligál semleges nemzetközi bíróság ítélje alá bocsássák.

Washingtonból jelentik: A Fehér Házban hivatalos nyilatkozatot tettek, amelyben kifelelik, hogy Coolidge, az új elnök, Harding külpolitikáját fogja folytatni. Az Egyesült Államok kormánya továbbra is kívánja, hogy az adós államok tartozásait törleszszék. Hajlandók azonban a jövőteli kérdés megoldásában részt venni, de Hughes államtitkár new haveni nyilatkozata szerint nem kötik le magukat.

Esik a gabona ára.

(Izgalmi a gazdák körében.)

Bucurestből jelentik: Az egész országból érkező hírek szerint napról napra nagyobb az ijedség a gazdák között. Az aratást majdnem mindenütt befejezték, de nincsenek vevők. Eközben a termények ára folyton esik. A búzáért 36000, az árpaért 25000 lett kinalának. Ilyen árak mellett a termelési költségek is alig térülnek meg.

Mértékadó helyen a gabona áresését a nagyok pénzhiány okozza. Azok a bankok, melyek a gabonakereskedelemmel is foglalkoznak, nem rendelkeznek kellő tőkével és ezért üzleteiket és a terménykereskedőknek hiteleket jelen tükennyen korlátozniok kellett. A gazdák rémülettel veszik tudomásul az alacsony árakat, mert nem kaphatnak annyit termékeikből, hogy az őszi gazdasági munkálatok költségeit fedezhessék. Ha az áresés tovább tart és a nagy pénzhiány miatt alacsony áron kell gabonát eladniok, ószel sokkal kevesebbet fognak elvethetni, mint amennyit tavaly vetettek. A termelés további csökkenése katasztrófálissá válhatik az országra, mert bekövetkezik az, hogy a kontinens egyik legmarkánsabb mezőgazdasági országa esetleg gabonabehozatalra fog szorúlni.

A legjobb csemege-felvágott Liszka Pál fűszerüzletében Piata Catedralei (Thököly-ter) sarkán szerezhető be.

Apró hirdetések.

Tudnivaló az apróhirdetésekről:

Az apróhirdetéseket díjtól szavak szerint számítjuk.

Minden szó hirdetéséért 1.50 lel. Vastagabb betűvel 3.— lel.

A vastagabb betűvel kívánt szavakat aláhúzással kell jelezni.

Hirdetéseket délután 8 óráig vesznék fel.

Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig 15.— lel.

A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amelyik tartalmánál fogva eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa.

Alkalmazás.

GÉPIRÓNÓ, ki magyar-német gyorsírásban perfect, azonnalra kerestetik. Automobil és Gépkereskedelmi Vállalat. 13997

FŐZŐNŐNEK, vagy gyermek mellé ajánlkozik azonnalra vidéki ispán intelligensebb özevegye. Leveleket „Rendszertető” címen kiadható. 4596

GÉPIRÓNÓT keresek mielőbbi belépésre, aki irodai gyakorlattal bír és románul írni tud. Dr. Messer Károly ügyvéd, Piata Avram Iancu (Szabadság-ter) 17. 500

MALMÁSZAT minden ágában jártas molnársegéd felvétetik a mocsrai malomban. Farkas Pál. 4605

FŐMOLNÁRI, vagy malomkezelő állást keresek azonnali belépésre. Juhász Béla Ghioroc (Gyorok). 4604

HADIÖZVEGY két felnőtt gyermekkel jobb házmesteri állást keres. Str. Mărgăreța (Margit-utca) 8. 4614

FŐZŐNŐ éves bizonyítvánnyal, uraságnál alkalmazást keres, hol külön szobát kaphat. Címeket a kiadóba kér. 4613

10 családból fiu tanulónak felvétetik fűszernagykereskedésbe. Bővebbet Wallinger hirdetőjében. 13309

JÓL főző mindenestül kerestetik mielőbbi belépésre. Bővebbet Wallinger hirdetőjében. 13309

HÁZVEZETŐNŐNEK ajánlkozik háztartás összes ágazataiban jártas, rendszerető nő 9 éves kisleányával. Cím Wallinger hirdetőjében. 13309

KALAPKÉSZÍTŐ leány felvétetik. Esetleg, aki tömegmunkát vállal otthonra. Cím Wallinger hirdetőjében. 13308

TANULÓFIU felvétetik Bloch papírüzlet. 4618

ÜZLETI szolgál, ki már 11v minőségben volt, felvétetik. Cím a kiadóban. 4617

GYAPJUFÉSÜLÉST, tépést, tisztítást vállalunk. Készítünk, javítunk mindennemű e szakmába vágó gépet. Oniteu si Comp. Strada Abatorului (Vágóhid-utca) 8. Vásártér, szénapiác. 4616

GYERMEKTELEN házaspár házmesteri állást keres azonnali belépésre. Cím Boross-ügynökségnél, Strada Consistorului No. 9—31. (volt Batthyány-utca.) 4621

SE ANGAJEAZA momentan o dactilografa română în biroul notarului public dr. Sineal. 4623

Lakás.

PIATA A. IANCU (Szabadság-ter) 2 szoba, előszoba butorozatlan, kiadó. Cím kiadóban. 4610

Vétel és eladás.

TÜKÖR eladó Strada Cosbuc 5. (Wesseleuyi-utca) 52. 4624

DUPLA AÓYAS kézi munka terítő, két ablakra való függönnyel, alpaca evőeszközök, kézimunka asztalterítő, csillár, ezüst retikül, ebédlő dívány, kis dívány két székekkel, íróasztal, szekrények, ágy, ebédlőasztal, képek, dísz tárgyak, sevelyem paplanok, kézimunkák, függönyök, fehérneműek, stb. jutányos áron eladók Strada Consistorului 12. (Batthyány-utca 23.) I. em. jobb. 1000

KITŰNŐ hangu mesterhagedű eladó. Cím a kiadóhivatalban. 4611

KÉT egy. éjjeli szekrény, sezlom, varrógép eladó Strada Alba Iulia (Zsófia utca) 7a) 4603

ANTIK tárgyakat, díszműveket, kézimunkákat, függönyöket, szőnyegeket, fehérneműt stb. bizományba veszek. Str. Consistorului 12. (volt Batthyány-utca 23. szám) I. emelet jobb. 1000

BORTERMELŐK figyelmébe! Kedvező terméskilátásra való tekintettel ajánlok garántált, jóminőségű, használt boroshordókat 3—700 litereseket nagyobb, esetleg kisebb tételekben is. Érdeklődni Palcu Lázárnál, Páncota. 4609

RÓZSABURGONYA, elsőrendű, jutányosan kapható Piata Avram Iancu 9. (Szabadság-ter) pincében Grósz Jenőnél. 4815

EBÉDLŐBUTOR, bécsi zongora, nagy álló tükrös eladó Str. Eminescu 6. (Deák Ferenc-utca 40a) házmesternél. 4564

KOCSIKENŐCS prima, főtöttezsir, mindennemű gépkendőaljak nagybanl áron kaphatók az Aradi Olajipar Részvénytársaságnál Arad. Bulev. Regele Ferdinand I. No. 46—22. Telefon szám 135—407. 3935

MŰTÁRGYAKAT, porcellánokat, japán és kínai dolgokat, antik butorokat, ezüst tárgyakat, perzsa és szmirnászőnyegeket, egész gyűjteményeket a legmagasabb áron vásárol a Salon Artistique Bulev. Regina Maria 20. (Fischer Eliz-palota.) 11895

A NAGY KERESLETRE VALÓ TEKINTETTEL sürgősen kerestünk antik butorokat, perzsa szőnyegeket, festményeket, műtárgyakat, régi üveg és porcellán tárgyakat, japán vázákat és ezüst ötvös munkákat. Vidéki meghívásra klutazunk. Szépművészeti Szalon, Ortutay-palota. 13573

BUTOR RAKTÁROMBAN ebédők, háló szobák, valamint kárpitos áruk olcsó áron kaphatók. Wiegenfeld, Strada Eminescu (Deák Ferenc-utca) 40a) 13585

Ingatlan.

CALEA RĂDNEI (Radnai-ut) 22. számú ház eladó. Bővebbet ugyanott háztulajdonosnál. 4586

KÉT SZOBÁS magánház átvehető lakással 95 ezer Leiert eladó. Savoy, Bul. Carol I. (Erzsébet-körut) 32. 13795

MODERN magánház külvárosban 4 szobás átvehető lakással olcsón eladó. Savoy, Bulev. Carol I. (Erzsébet-körut) 32. 13796

MOSÓTZI-telepen elfoglalható gyönyörű kis magánház kétszoba konyhával, 300 öles telekkel 130.000 leiert eladó. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13922

MICALACA-NOU (Ujmikelaka) Balog Zoltán-utca 15. számú ház eladó, lakás azonnal elfoglalható. 4622

KÜLVÁROSBAN kisebb ház nagy gyümölcsös kerttel, egyszobás lakással 150 ezer leiert eladó, 80.000 lei készpénzzel átvehető. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13922

KÜLVÁROSBAN sarok magánház kisebb fűszerüzlettel, berendezéssel, négy szobás lakással 150.000 leiert eladó. Az egész átvehető. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13922

ELADÓK bel- és külvárosi magánházak elfoglalható lakásokkal, utóbbiak kerttel és gazdasági épületekkel, továbbá fűszer, szatóc és vendéglő üzletek lakásokkal. Boross K. ügynöksége. Strada Consistorului No. 9. (volt Batthyány-utca 31.) 4620

Üzletek.

FÜSZERÜZLET LAKASSAL állomás környékén eladó. Cím a kiadóban. 4585

BELVÁROSBAN bevezetett kisebb élelmiszerkereskedés berendezéssel együtt 18.000 leiert eladó. Uranus-iroda, főpostával szemben. 13922

Különbéle.

VILLANYSZERELÉST, csengőberendezést legolcsóbban vállal Schwarzcz műszerész Strada Brancovici (Lázár Vilmos-utca) 3. 12815

JÓFORGALMU üzlettemhez társat keresek bármily cikkel. Esetleg bérbé adnám. Cím Wallinger hirdetőjében. 13309

RAKTÁRNAK alkalmas padolt pincét bérbé adunk. Savoy, Bulev. Carol I. (Erzsébet-körut) 32. 13795

EGY társat keresek sürgősen, aki az üzleti tevékenységben résztvesz. Lázár „Kigyó” nagydrogéria. 4606

Gazdasági Ipar R.-T., Déva.

Modern berendezést gépjavitó műhely. Vas- és fémöntőde.

Elvállal legújantósbabb feltételek mellett gépek, autók, motorok, vasúti járművek stb. javítását.

Vástrol használt, vagy javításra szoruló gépeket, motorokat, stb.

Elad gépeket, motorokat és különféle üzemenyagokat.

Jelenleg eladó:

Waggonjavítási munkálatokhoz szükséges anyagok, alkatrészek.

„IMP RIAL” hőlégszárító berendezés, Meissen gyártmány, használható mindennemű gabona, zöldség, sürt moslék, trágya stb. szárítására.

Folytonműködő cefrepároló készülék Rudkoroski-féle óránkénti 15—18 Hl. normális cepra lehajtatására, gőzre szivattyúval, önműködő moslékkel készülővel, 1 drb. Dolainski-féle szesz mérőgép.

Electromotor, 40 HP. 210 Volt, 8 pházis, 50 period, 970 tour. 4580

RADIO 3602

A közlegő szűrethez felajánlunk borvagy must elhelyezésére

alkalmas 8 drb. 200—500 hektoliter űrtartalmu összesen kb. 3600 hektoliter befogadó képességű cementből készült üveglapokkal bélelt **cisztornát,** megfelelő manipulációs helyiségekkel, Timisoara városában, Mezőváros vasúti állomás közelében, bér- vagy részesezés ellenében. Bővebbé: 4588

Mezőgazdasági Ipar r.-t., Timisoara Mezőváros-Gyárváros, Magyar-u. 31

Nyomatott az Aradi Közlöny rotációs gépén. Kiadóhivatal: Aradi Közlöny nyomdája.

Rózsaburgonya

viszonteladónak 250.— Lei mázsánként 4612

Lutwák József

öregné.

Nr. 1852. 14. VIII. 1923.

Casa Cercuala pentru Asigurarile Sociale din Arad.

PUBLICATIUNE.

In urma morții Medicului de Circumscripție rurală din Radna, pendinte de această Casă Cercuală, având nevoe imediată de un Medic care să la conducerea acestei Circumscripție, publicăm pe această cale locul vacant.

Doritorii cari vroesc să ocupe acest post, se vor prezenta la Directoratul acestei Case, Bulevardul Carol I. Nr. 16. in termen de 10 zile, dela apariția in ziar, a acestei publicatiuni, cu cererea timbrată cu timbrul legal, insotită de următoarele acte?

1. Copie după diploma de studiu.

2. Certificat de situația sa militară.

3. Certificat de liberă practică.

4. Certificat, prin care să se constate că a mai făcut serviciul in altă parte.

Directorul Casei Cercuale Arad. 4608

Gh. Nascu.

Jó erkölcsű fiu tanulónak felvétetik Liszka Pál

fűszer- és csemege kereskedésben, Str. Metianu (Forray-u.) sarkán. Román, magyar és német nyelvet beszélő előnyben. 13808

Ötszobás magánház a Str. Cogalniceanu Miksa Kelemen-utcában), melyből három szoba, fürdőszoba, kert azonnal átvehető jutányos árrért sürgősen eladó. — Bővebbet: WALLINGER-irodában. 13868

G. 5300—2—1923.

PUBLICATIUNE DE LICITATIE.

Pe baza decisiunii al Judecătorei de Ocol Arad No de mai sus butoaie de lemn, greble, lázi, málj si cozi de greble, cuprinse in favorul lui Andreas Deak si sot contra lui pentru suma de lei 5000 capital, interese de 5% dela 15. August 1922. spese stabilite până in prezent in sumă de lei 1482, 40% se vor vinde la licitație publică in Arad, Str. Soareului No. 3. in ziua de 18. August 1923. d. m. la ora 3. 4615

Arad, la 31. Iulie 1923.

CIUPULIGA,

exec. jud. regesc.

Uj fűszer- és csemege-üzlet

részere 10karban 16v6

fiókos állvány, petroleum tartány etc. megvételre kerestetik. Címeket méretekkel és árákkal Wallinger hirdetőjébe, Str. Eminescu 30. saivekedjenek leadni. 13807